Jeg indstiller Bo Elkjær, Morten Wulff, Lasse Skou Andersen og Sebastian Gjerding til årets Cavlingpris for artikelserien *Det Giftige Danmark*.

Serien er en kulegravning af landbrugets anvendelse af pesticider, der kan true miljø og sundhed, og den har afsløret, hvordan myndighederne svigtede forpligtelsen til at kontrollere anvendelsen af pesticider.

Særligt i forbindelse med valgkampen blev spørgsmålet om landbrugets anvendelse af sprøjtemidler genstand for stor politisk bevågenhed og debat. Men allerede inden da havde holdet fra Informations graverredaktion leveret en række opsigtsvækkende afsløringer.

De påviste blandt andet, at Miljøstyrelsen har ignoreret tusindvis af indberetninger fra landbruget om ulovlig brug af sprøjtemidler. Artikelserien har også dokumenteret, at der anvendes pesticider over 40 procent af landets drikkevandsdannende områder. At miljømyndighederne selv har erkendt i interne notater, at landmænd har forurenet grundvandet med PFAS-pesticider, hvilket kan koste samfundet milliarder. Og at Miljøstyrelsen i årevis gav landets kartoffelavlere dispensation til at sprøjte med et ellers forbudt pesticid på et spinkelt grundlag.

Rigsrevisionen undersøgte efter afsløringerne i artikelserien området. I en beretning slog de siden fast, at myndighedernes kontrol med brugen af pesticider er ”stærkt utilfredsstillende”. Beretningen henviser flere gange til Informations artikelserie og Rigsrevisionen konstaterer, at »Information i december 2024 afdækkede, hvordan Miljøstyrelsen havde modtaget tusindvis af indberetninger om brud på pesticidreglerne uden at reagere«. Revisionens gennemgang af datagrundlaget viser, at dækningen var korrekt, og som den nøgternt konstaterer:

»Vi kan konstatere, at Miljøstyrelsen i en længere årrække har haft en ulovlig praksis. Virksomhederne har således kunnet indberette lovbrud til styrelsen, uden at det har haft nogen konsekvenser. Kontrollen har dermed ikke haft den fornødne præventive effekt i forhold til virksomhedernes incitament til at bryde reglerne, og Miljøstyrelsen har brudt loven.«

Samtidig sætter Rigsrevisionen i sin beretning fokus på væsentlige problemer med kontrollen, som Information forinden havde fået en forhenværende kontrolmedarbejder i Landbrugsstyrelsen til at stå frem og fortælle om. Blandt andet at myndighederne ikke samkører oplysninger om hvilke mængder pesticider, den enkelte landmand har købt, med landmandens indberetninger om forbruget af samme pesticider – og derfor ikke kan afsløre, når en landmand rapporterer et mindre forbrug end det reelle. Som Information havde afdækket via aktindsigt, pålægger Miljøstyrelsen alle forhandlere at gemme oplysningerne om salget, men afholder sig fra at indsamle dem, så de kan bruges i kontrollen.

Under valgkampen kom journalisterne med en række afsløringer, der satte dagsorden. Blandt andet afdækkede de et internt opgør i regeringen mellem det socialdemokratisk ledede Miljøministeriet og det venstreledede Ministeriet for fødevarer, landbrug og fiskeri. Et opgør,

der omhandlede en opsigtsvækkende rapport om beskyttelsen af fremtidens danske drikkevand.

Det er værd at bemærke, at dataarbejdet i forbindelse gravergruppens kortlægning af anvendelsen af pesticider har flyttet hegnspælene for den form for datajournalistik ved at samkøre forskellige datasæt, som myndighederne lå inde med.

Journalisterne har bearbejdet data, som myndighederne var i besiddelse af, på en måde, så de kunne afsløre lovbrud, som myndighederne ikke var bekendt med. De har ved at samkøre en række forskellige datasæt været i stand til at skabe en unik kortlægning af sprøjtningen med pesticider ovenpå de områder, hvor drikkevandet dannes. Og de er gennem aktindsigt og et stærkt blik for tekniske detaljer lykkedes med at dekonstruere det videnskabelige og forvaltningsmæssige grundlag for myndighedernes beslutninger.

Som det fremgår af de vedlagte artikler, har Sebastian Gjerding ikke arbejdet med på projektet siden regeringsdannelsen. Det skyldes, at hans søster blev udnævnt til miljøminister. Information besluttede, at han ikke skal dække emner inden for hendes ressortområde. Men hans store indsats i projektet indtil da gør, at han selvfølgelig skal indstilles sammen med sine kolleger.

. . . . . .

**Anton Geist**

Journalistisk chefredaktør

+45 5047 5567

**Dagbladet Information**

Store Kongensgade 40 C

DK-1264 København K

Information.dk

. . . . . .